

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Vakcinācijas paradumi

Asoc.prof. Dr.med. Dzintars Mozgis

衆瞽
探象之圖

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Hipotēzes

Vakcinācijas paradumi savā būtībā līdzinās veselības paradumiem

Nepietiekoša veselībpratība var būt vakcinācijas skepticisma pamats

Ka ārstam un māšai sabiedrības acīs ir augsts prestižs un viņiem uzticas

Ka ārsti un māšas arī ir tikai cilvēki ar saviem tikumiem, netikumiem un paradumiem

Vakcinācija

Vai Jūs esat
vakcinēts/-a pret
šādām slimībām?

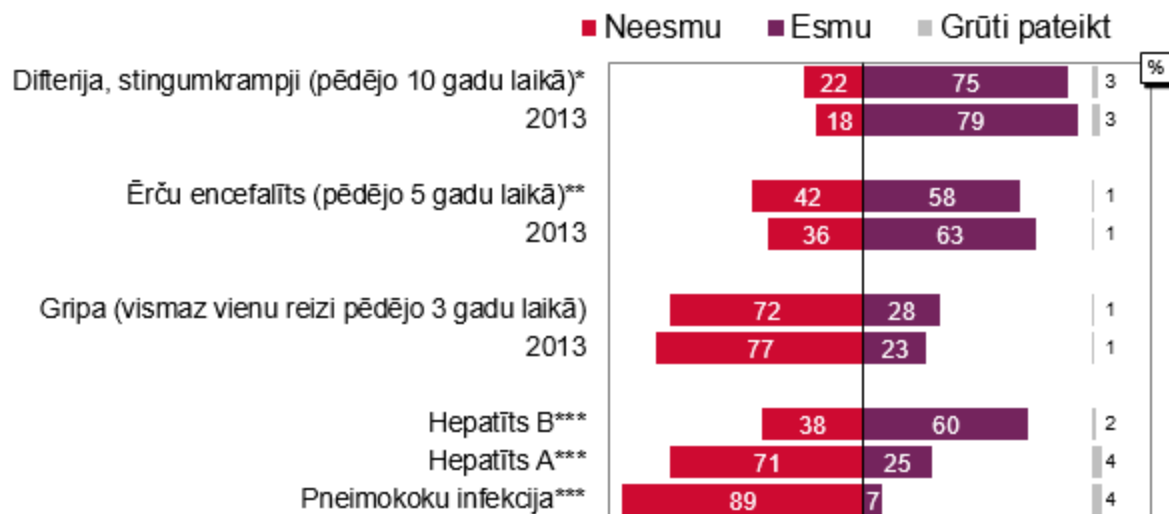
Bāze: visi respondenti, 2013,
n=2274, 2017, n=2644

* 2013. gadā tika jautāts tikai
par vakcinēšanos pret difteriju

** 2013. gadā tika jautāts
vispārīgi par vakcinēšanos pret
ērču encefalītu

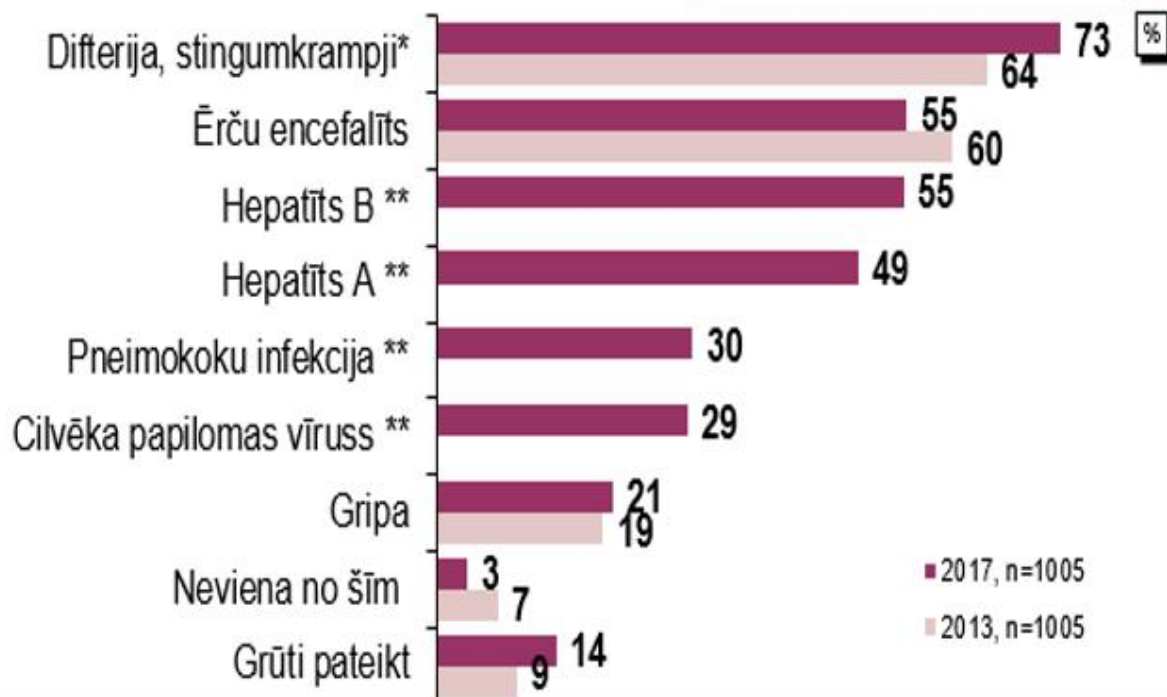
*** 2013. gadā šādi varianti
netika piedāvāti

Ārstu atbildes

Sabiedrībā valda atšķirīgi viedokļi par to, vai ir nepieciešams vakcinēties pret dažādam slimībām, Lūdzu, atzīmējiet tās slimības, pret kurām, Jūsaprāt, visiem cilvēkiem noteikti būtu nepieciešams vakcinēties.

iedzīvotāju atbildes

Bāze: skat, «n=» grafikā

* 2013, gadā tika jautāts tikai par vakcinēšanos pret difteriju

** 2013, gadā šādi varianti netika piedāvāti

Vakcinācija

Ārstu atbildes

Vai Jūs esat
vakcinēts/-a pret
šādām slimībām?

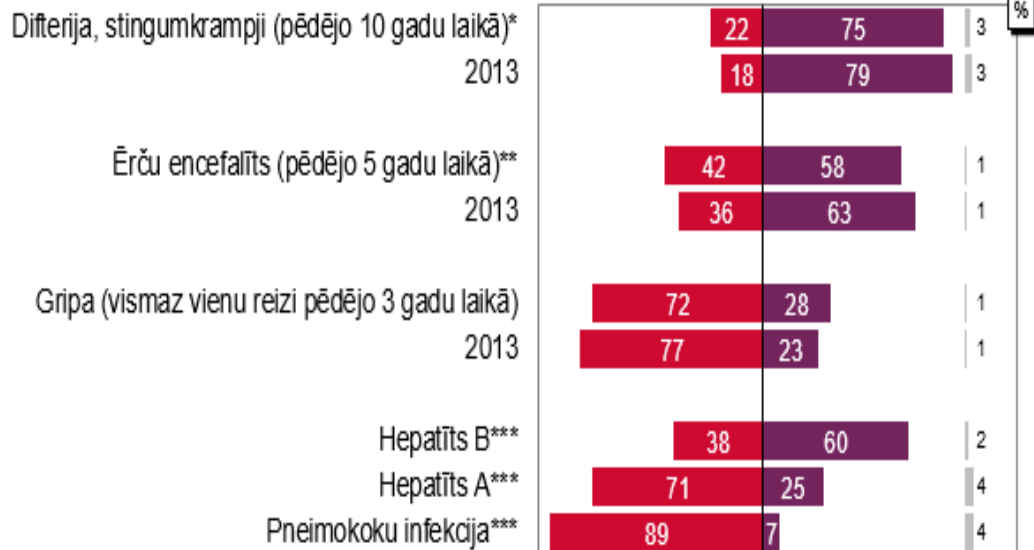
Bāze: visi respondenti, 2013,
n=2274, 2017, n=2644

* 2013. gadā tika jautāts tikai
par vakcinēšanos pret difteriju

** 2013. gadā tika jautāts
vispārīgi par vakcinēšanos pret
ērču encefalītu

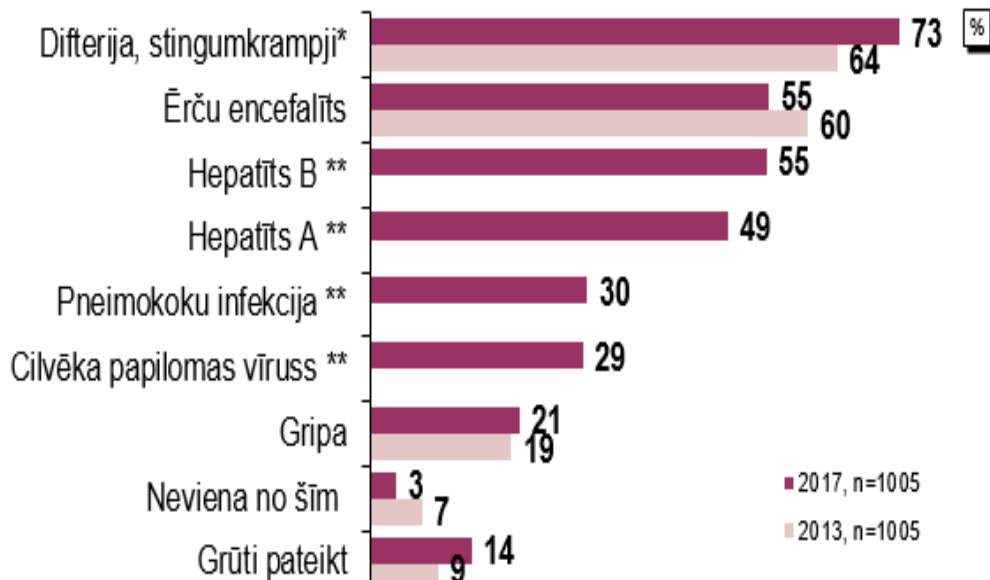
*** 2013. gadā šādi varianti
netika piedāvāti

■ Neesmu ■ Esmu ■ Grūti pateikt

Sabiedrībā valda
atšķirīgi viedokļi par to,
vai ir nepieciešams
vakcinēties pret
dažādām slimībām,
Lūdzu, atzīmējiet tās
slimības, pret kurām,
Jūsprāt, visiem
cilvēkiem noteikti būtu
nepieciešams
vakcinēties.

Iedzīvotāju atbildes

Bāze: skat, «n=» grafikā

* 2013. gadā tika jautāts tikai par
vakcinēšanos pret difteriju

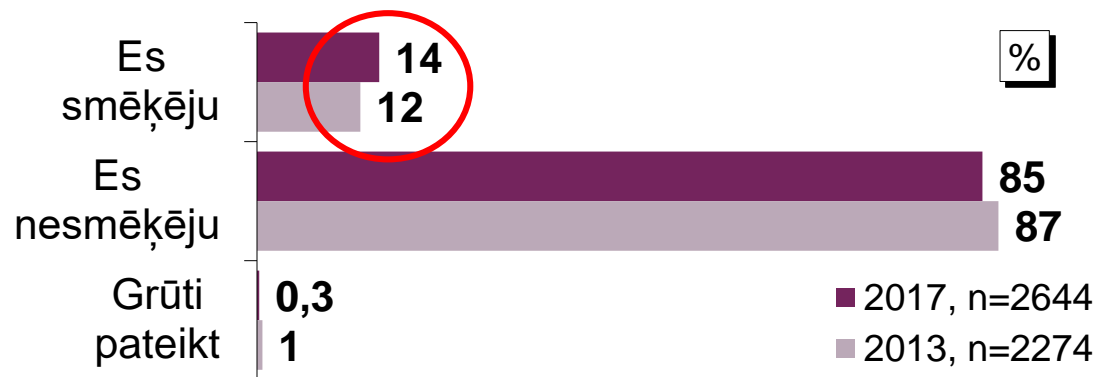
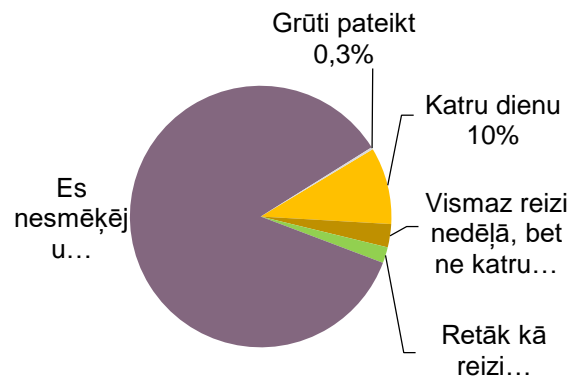
** 2013. gadā šādi varianti netika
piedāvāti

■ 2017, n=1005

■ 2013, n=1005

Smēķēšana

Vai Jūs smēķējat?

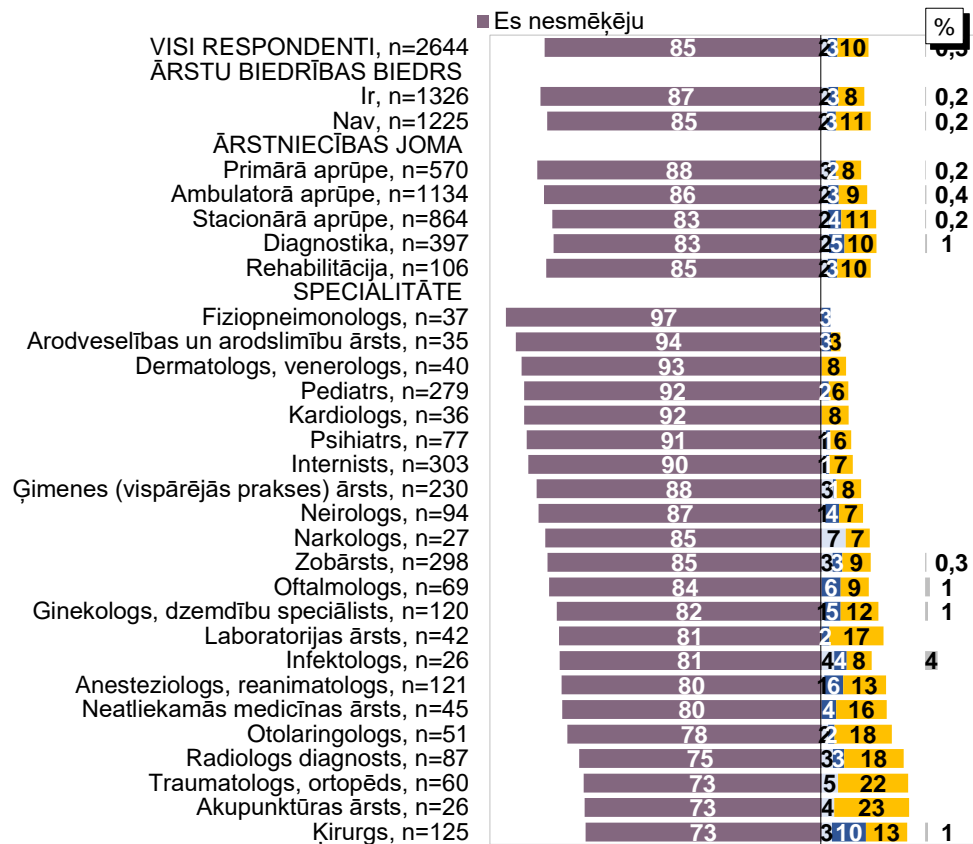

Smēķēšana

Vai Jūs smēķējat?

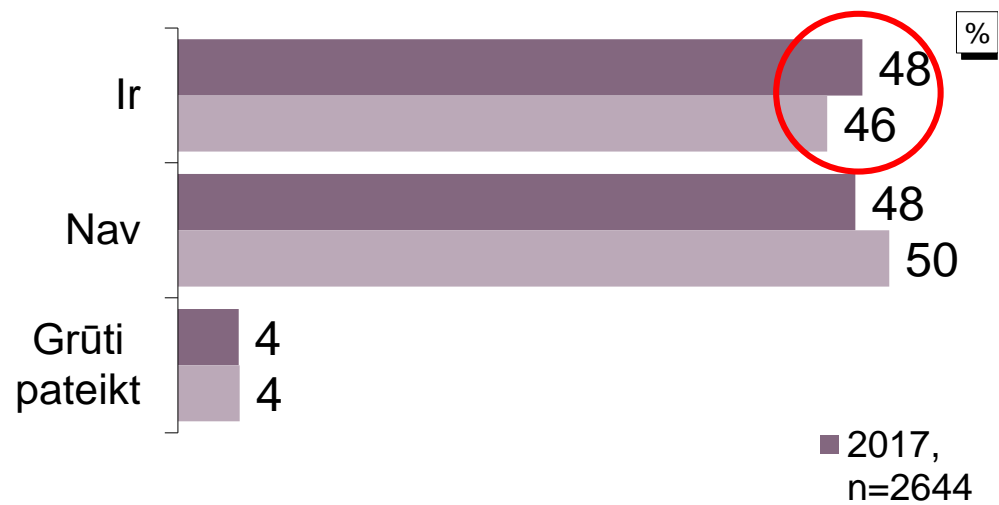
Dati demogrāfisko rādītāju griezumā
2. daļa

Bāze: visi respondenti attiecīgajās grupās, (skat "n=" grafikā)

Liekais svars

Vai Jums ir liekais svars?

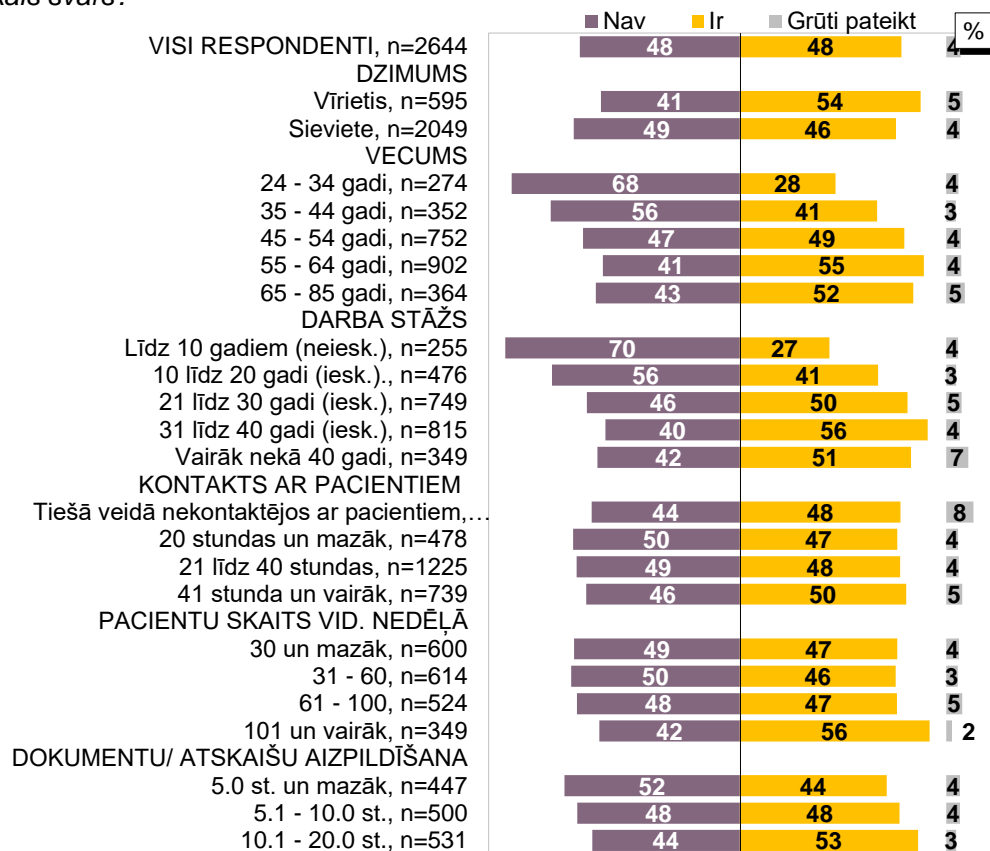

Bāze: visi respondenti, (skat "n=" grafikā)

Liekais svars

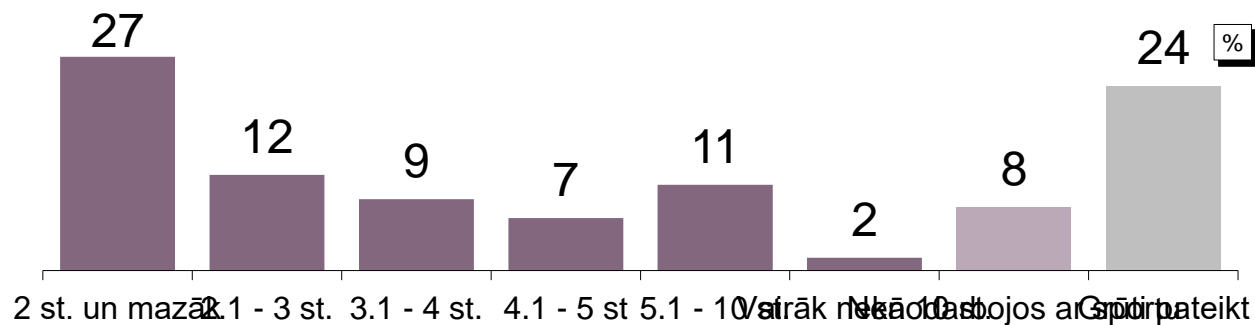
Vai Jums ir liekais svars?

**Dati demogrāfisko rādītāju griezumā
1. daļa**

Nodarbošanās ar sportu

Cik stundas vidēji nedēļā Jūs nodarbojaties ar fiziskām aktivitātēm/ sportu ar pietiekamu slodzi, lai parādās sviedri?

Vidēji viens ārsts nodarbojas ar sportu **3 stundas 19 minūtes** nedēļā, kas ir nedaudz mazāk kā 2013. gadā (**3 stundas 28 minūtes** nedēļā)

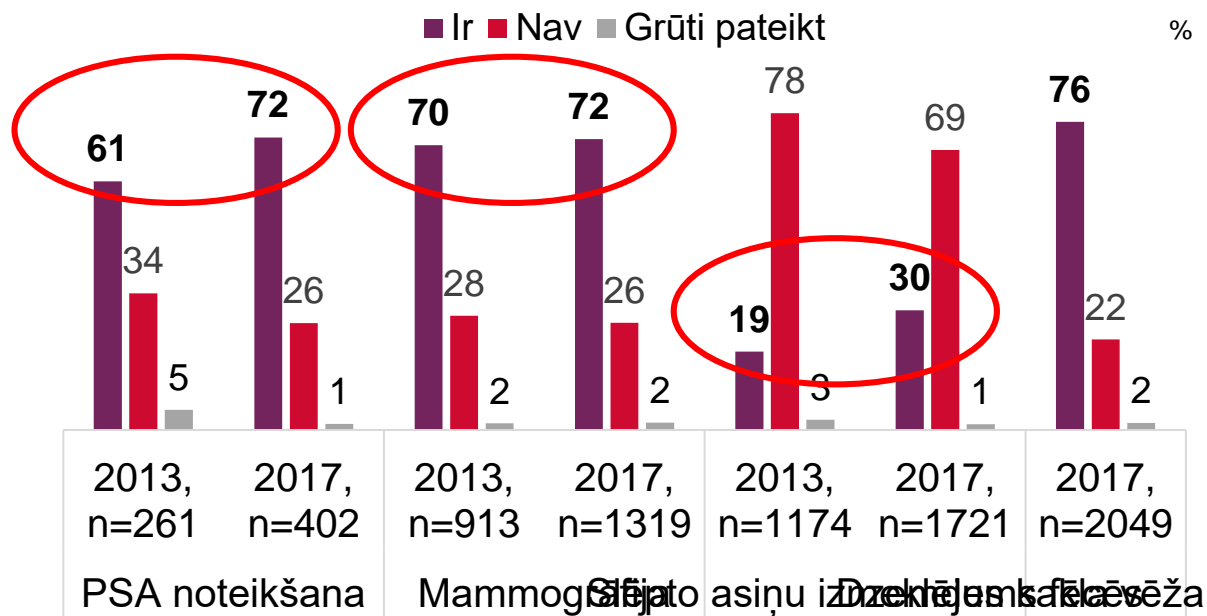
Onkoloģisko saslimšanu savlaicīga atklāšana

Vai Jums atbilstoši vadlīnijām savlaicīgi ir tikusi veikta prostatas specifiskā antigēna (PSA) noteikšana?

Vai Jums atbilstoši vadlīnijām savlaicīgi ir tikusi veikta mammogrāfija?

Vai Jums atbilstoši vadlīnijām laikus ir ticis veikts slēpto asiņu izmeklējums fēcēs?*

Vai Jums atbilstoši vadlīnijām laikus ir ticis veikts dzemdes kakla vēža skrīnings?

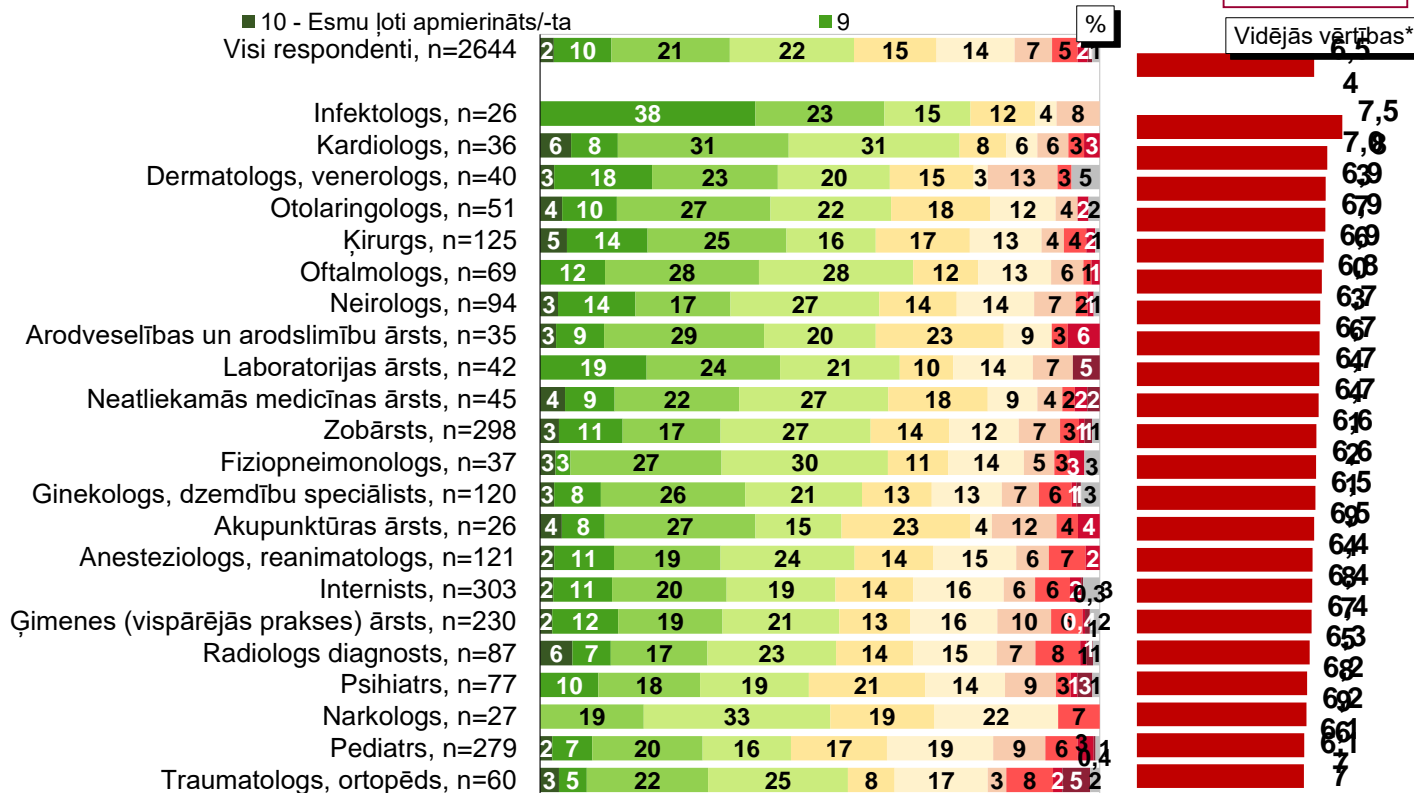
Bāze: vismaz 50 gadus veci vīrieši (PSA noteikšana), vismaz 50 gadus vecas sievietes (mammogrāfija), vismaz 50 gadus respondenti (slēpto asiņu izmeklējums fēcēs); visas sievietes (dzemdes kakla vēža skrīnings)

*2013. gadā: Vai Jums atbilstoši vadlīnijām savlaicīgi ir ticis veikts hemoplus fēcēs?

Apmierinātība ar dažādiem dzīves aspektiem

Kā Jūs kopumā novērtētu savu **veselības stāvokli**?

**Dati
speciali-
tāšu
griezumā**

14 Bāze: skat. grafikā

Dati ranžēti pēc vidējām vērtējumiem

*Vidējais vērtējums skalā no 1 (nemaz neesmu apmierināts/-ta) līdz 10 (esmu ļoti apmierināts/-ta)

Bāze: visi respondenti, kuri ir snieguši konkrētu vērtējumu, n=2608

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Vakcinācija pret gripu spāņu primārās veselības aprūpes ārstu vidū 55.3%

Table 1 Characteristics of primary care physicians who responded to the survey, Spain, 2012

Variables	%	n/N
Sex:		
Female	58.4	476/815
Male	41.6	339/815
Age (years)		
25 – 34	3.3	27/815
35 – 44	25.6	209/815
45 – 54	44.7	364/815
55 – 64	26.4	215/815
Participates in the influenza sentinel system		
Yes	11.4	93/815
No	88.6	722/815
Training activities on influenza		
Yes	38.7	315/815
No	61.3	500/815
I believe that influenza may be a severe illness		
Yes	67.2	548/815
No	32.8	267/815
I worry about infecting my patients		
Yes	59.4	484/815
No	40.6	331/815
I believe the influenza vaccine is effective		
Yes	87.4	712/815
No	12.6	103/815
I worry about becoming ill due to influenza		
Yes	49.8	406/815
No	50.2	409/815

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Influenza vaccination of primary healthcare physicians may be associated with vaccination in their patients: a vaccination coverage study

Pere Godoy^{1,2,3*}, Jesús Castilla^{2,4†}, José María Mayoral^{5†}, Vicente Martín^{2,6†}, Jenaro Astray^{7†}, Núria Torner^{1,2,8†}, Diana Toledo^{2,8,9†}, Núria Soldevila^{2,8†}, Fernando González-Candelas^{2,10†}, Susana García^{11†}, José Diaz-Borrego^{12†}, Sonia Tamames^{13†}, Angela Domínguez^{2,8†} and the Working Group for the Survey on Influenza Vaccination in Primary Health Care Professionals

Secinājumi:

primārās aprūpes ārstu pašu vakcinācija maz iespaidoja viņu pacientu vakcinācijas aptveri pēc 65 gadu vecuma, taču bija statistiski ticama citu potenciālo efektu ziņā, kas saistīti ar ārsta zināšanām, attieksmi un pārliecību attiecībā uz vakcināciju pret gripu

Conclusions

Our results show that vaccination of primary care physicians was a minor determinant of the vaccination coverage of their patients aged ≥ 65 years, but remained statistically-significant after controlling for other potential effects associated with the physician's knowledge, attitudes and beliefs on influenza vaccination. Moreover, influenza vaccination was also associated with favorable opinions about vaccination. Therefore, the promotion of influenza vaccination of primary care physicians through improving their opinions and attitudes about influenza vaccination may have a beneficial effect on vaccination coverages in their patients. Interventional studies to increase influenza vaccination of primary care physicians in order to determine whether this leads to increased vaccination coverages in their patients aged ≥ 65 years are warranted.

Slimību profilakses un
kontrolē centrs

Using behavior change frameworks to improve healthcare worker influenza vaccination rates: A systematic review
Vaccine, Volume 34, Issue 28, Pages 3235-3242 14 June 2016

Kimberly M. Corace, Jocelyn A. Srigley, Daniel P. Hargadon, Dorothy Yu, Tara K. MacDonald, Leandre R. Fabrigar, Gary E. Garber

Izskatot 1810 publikācijas, tikai 10 bija veltītas veselības aprūpes darbinieku vakcinācijas paradumiem. No pētījuma secināts, ka uzvedības pārmaiņu psihosociālās teorijas ir perspektīvas arī veselības aprūpes darbinieku vakcinācijas paradumu uzlabošanai

TECHNICAL REPORT

Vaccine hesitancy among healthcare workers and their patients in Europe

A qualitative study

Slimību profilakses un
kontroles centrs

A total of 65 semi-structured interviews were conducted in Croatia, France, Greece and Romania to investigate vaccine hesitancy among healthcare workers and their patients. This report has confirmed the existence of vaccine hesitancy in all four countries but has shown that concerns relating to vaccines are country- and context-specific. Healthcare workers had concerns relating to the risks of vaccination and expressed a lack of trust in health authorities. Some healthcare workers were also against vaccination in general. It is important that strategies to improve confidence in vaccines focus on these concerns and are therefore adapted to the specific political, social, cultural and economic context of the country or region. Improving vaccine confidence among healthcare workers is crucial as they have been shown to have the potential to influence patient vaccination uptake.

Pārlicēģības trūkums attiecībā uz vakcināciju veselības aprūpes speciālistu starpā ir novērojams visās valstīs. Viņi nav droģi par vakcinācijas droģumu un pauģ nepietiekamu uzticību veselības aprūpes pārvaldības institūcijām

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Bērnu vecāku informētība un attieksme pret
vakcināciju Latvijā,
RSU zinātniskā konference 2017. gadā
Martīņuka O., Kantšone I., Lucenko I., Perevoščikovs J.,
Mozģis Dz., Ivanovs A

Secinājumi.

Iegūtie rezultāti liecina, ka vairums bērnu vecāku ir nepietiekami informēti par vakcināciju, kas ļauj secināt, ka ir nepieciešams rīkot izglītojošas kampaņas vecākiem par infekcijas slimībām un ar tām saistīto risku

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Bērnu vecāku informētība un attieksme pret vakcināciju Latvijā

RSU zinātniskā konference 2017. gadā

Martiņuka O., Kantšone I., Lucenko I., Perevoščikovs J., Mozgis Dz., Ivanovs A

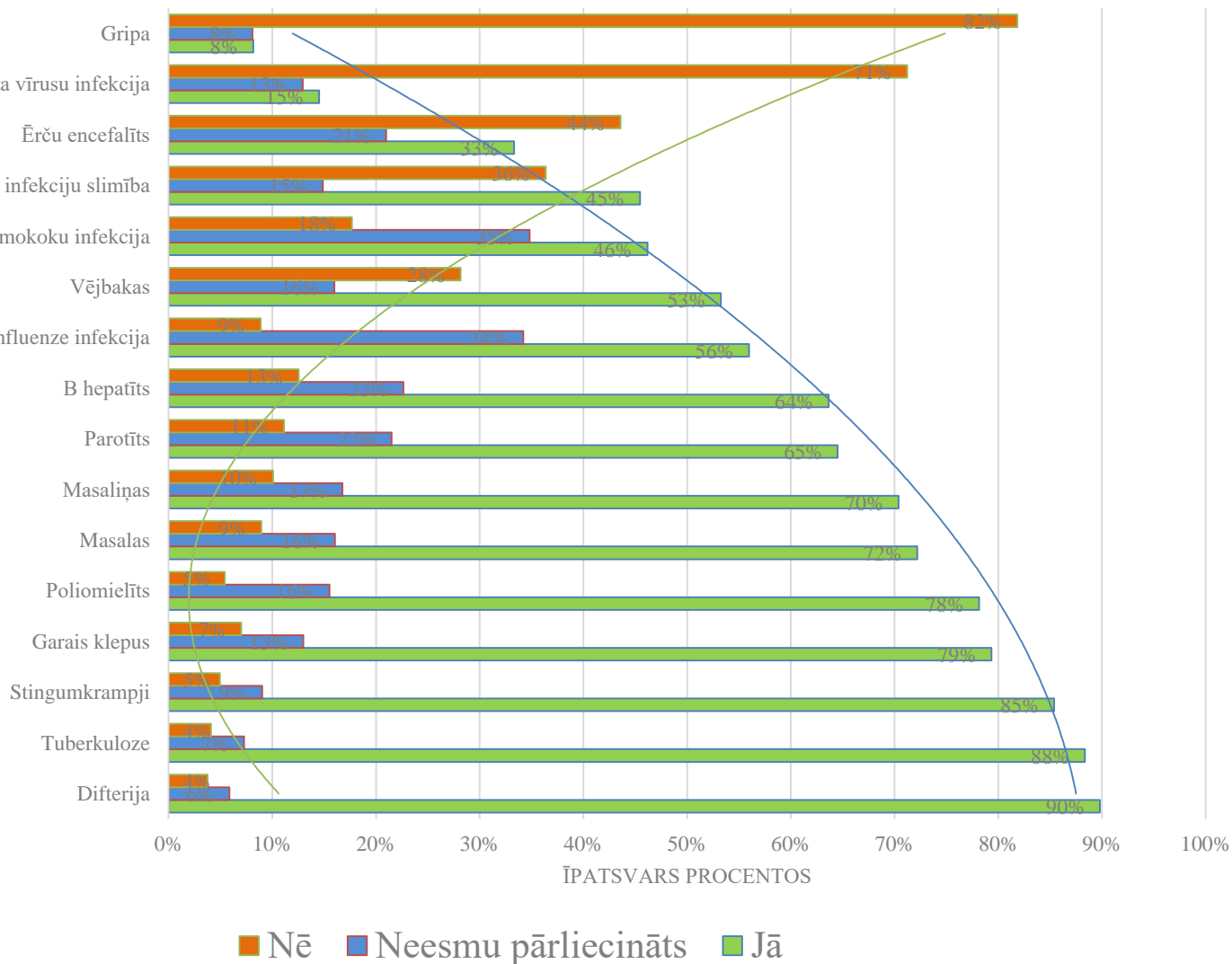
- **64,4 % atzīmēja ārstniecības personas kā galveno informācijas avotu, turklāt 66% bērnu vecāku atbildēja, ka viņi pilnībā uzticas ārstniecības personām**
- **No visiem primāras veselības aprūpes speciālistiem visvairāk vecāki uzticas ģimenes ārstiem 64%**
- **49% uzticas arī medicīnas māšai**

Bērnu vecāku informētība un attieksme pret vakcināciju Latvijā

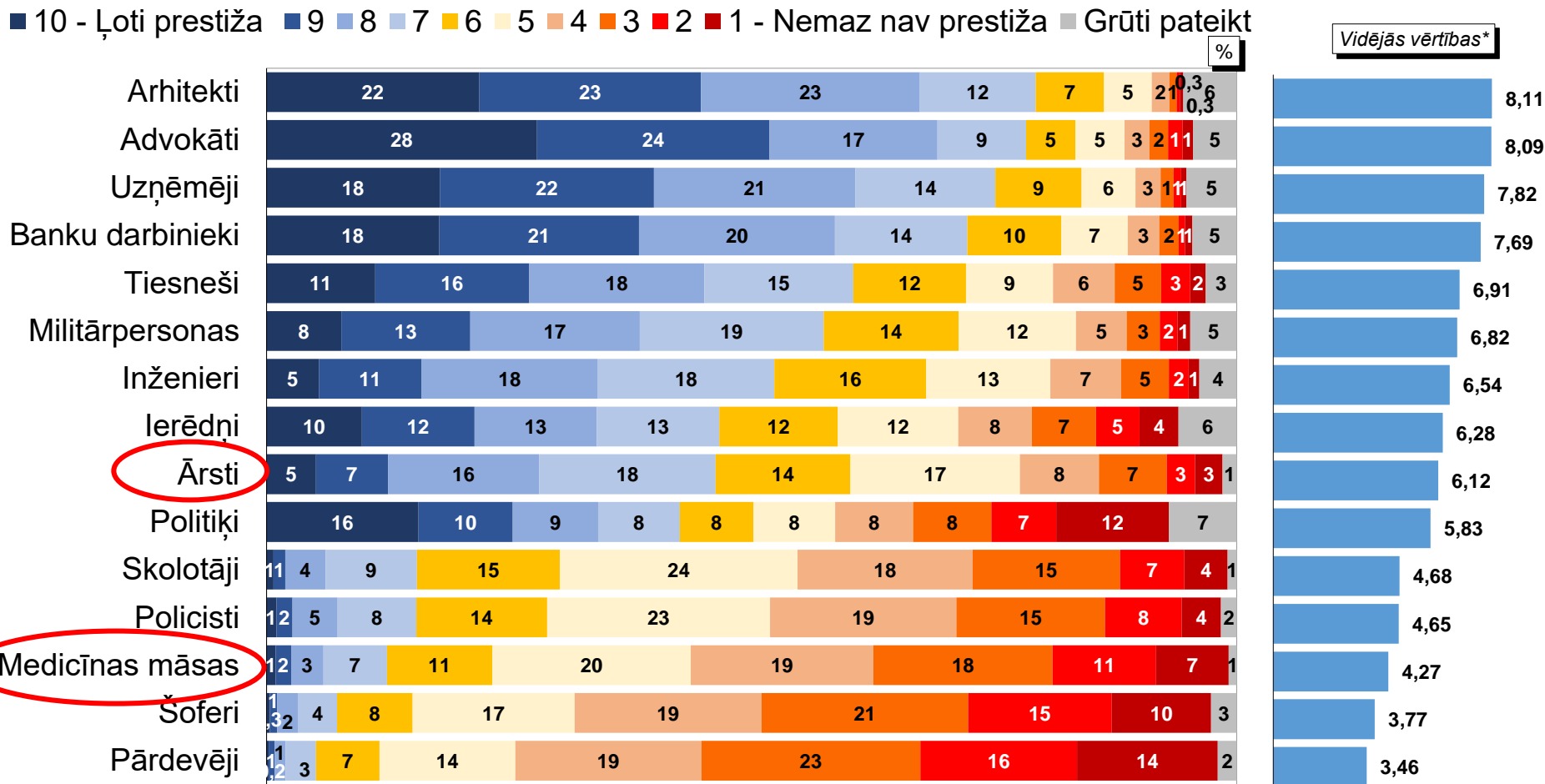
Slimību profilakses un kontroles centrs

INFEKCIJU SLIMĪBA

Ārsta profesijas prestižs

Lūdzu, novērtējiet, cik prestižas, Jūsaprāt, patlaban Latvijas sabiedrības vērtējumā ir šādas profesijas?

Bāze: visi respondenti, n=2644
 Dati ranžēti vidējām vērtībām

Bāze: respondenti, kuri ir
 snieguši konkrētu vērtējumu

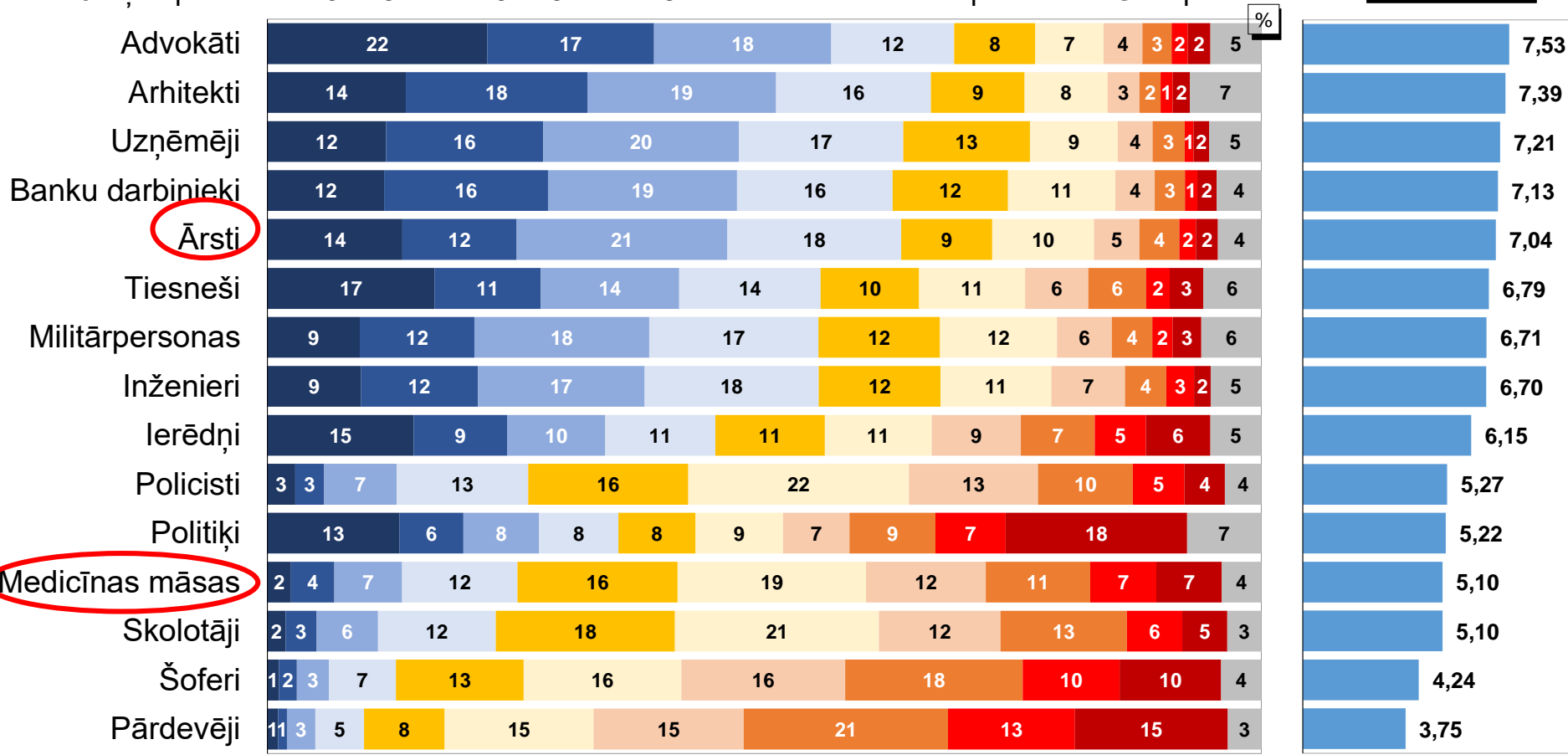
*Vidējais vērtējums skalā no 1
 (nemaz nav prestiža) līdz 10 (ļoti
 prestiža)

Ārsta profesijas prestižs

Lūdzu, novērtējiet, cik prestižas, Jūsuprāt, patlaban Latvijas sabiedrības vērtējumā ir šādas profesijas?

■ 10 - Ļoti prestiža ■ 9 ■ 8 ■ 7 ■ 6 ■ 5 ■ 4 ■ 3 ■ 2 ■ 1 - Nemaz nav prestiža ■ Grūti pateikt

Vidējās vērtības *

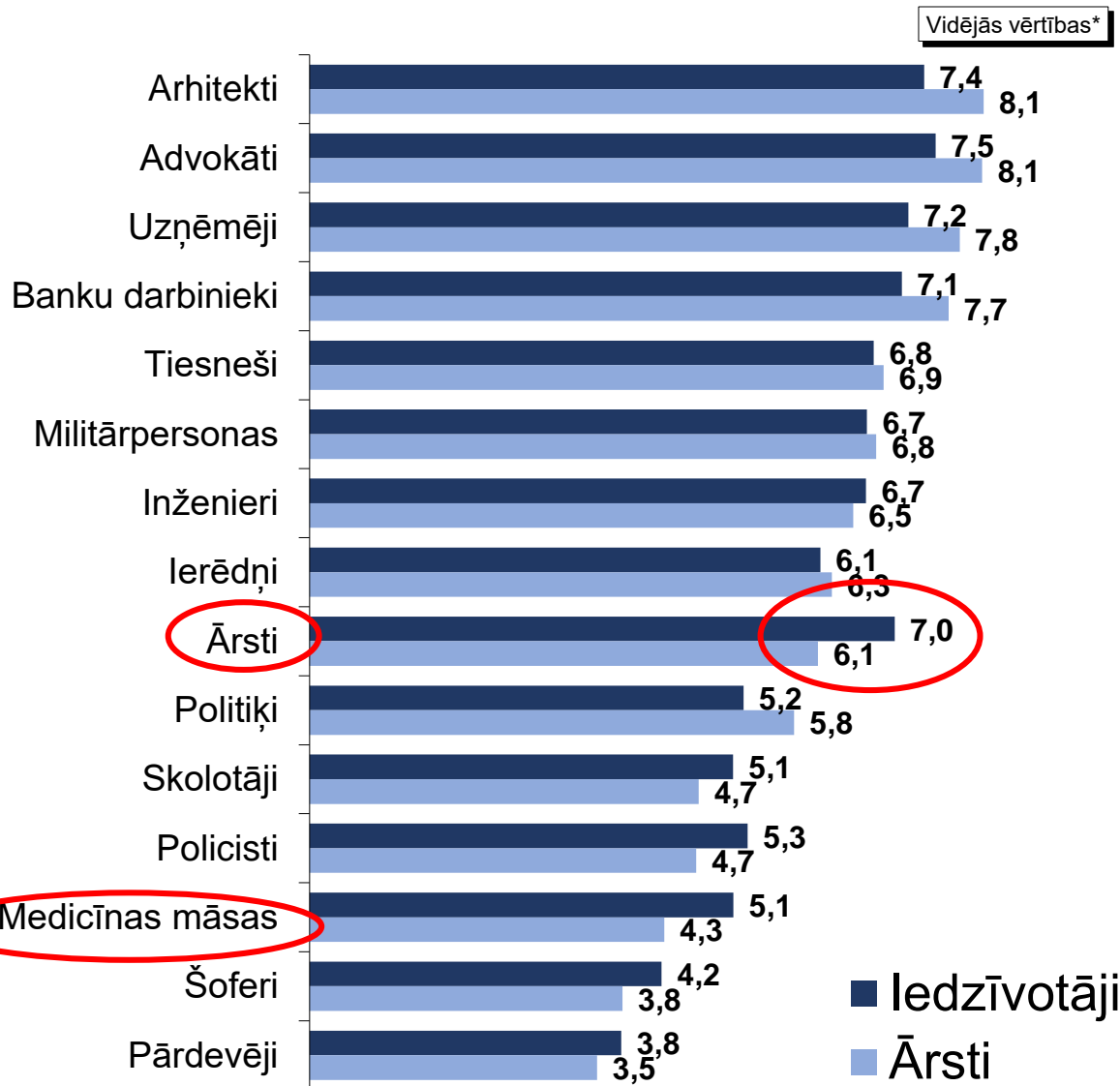
Bāze: visi respondenti, n=1005
Dati ranžēti vidējām vērtībām

Bāze: respondenti, kuri ir snieguši konkrētu vērtējumu
* Vidējais vērtējums skalā no 1 (nemaz nav prestiža) līdz 10 (ļoti prestiža)

Ārsta profesijas prestižs: ārsti pret iedzīvotājiem

Lūdzu, novērtējiet, cik prestižas, Jūsaprāt, patlaban Latvijā ir šādas profesijas?

Bāze: respondenti, kuri ir snieguši konkrētu vērtējumu
Dati ranžēti pēc rādītājiem ārstu grupā

*Vidējais vērtējums skalā no 1 (nemas nav prestiža) līdz 10 (ļoti prestiža)

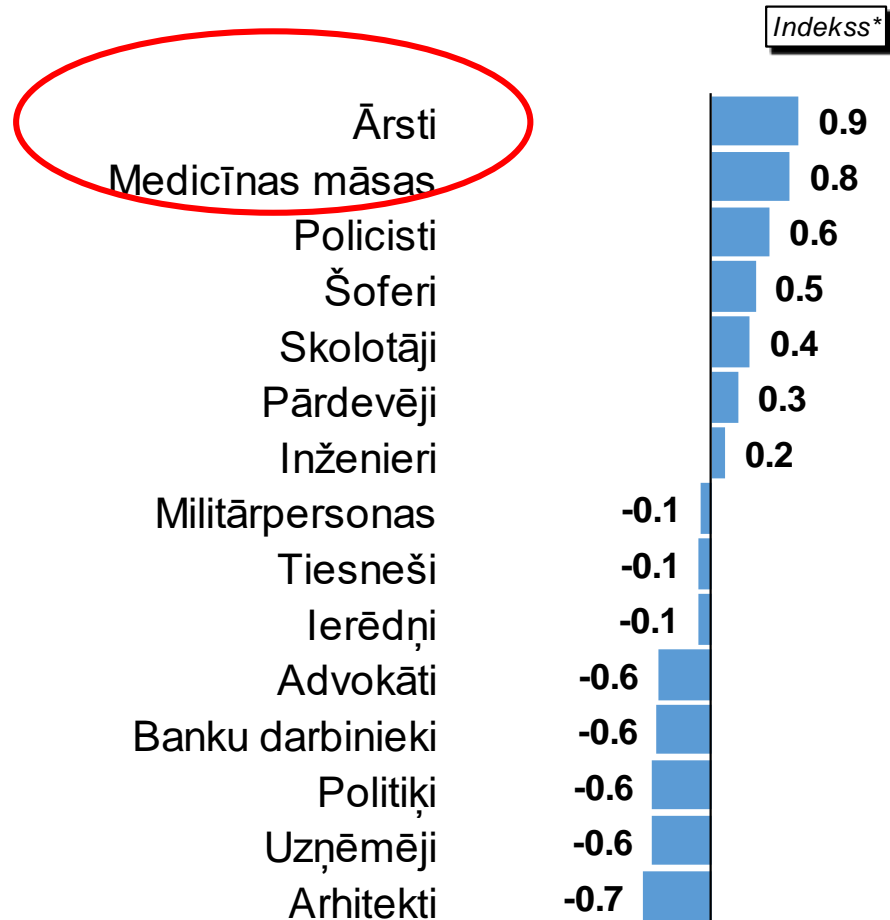
Ārsta profesijas prestižs: ārsti pret iedzīvotājiem

Lūdzu, novērtējiet, cik prestižas, Jūsaprāt, patlaban Latvijas sabiedrības vērtējumā ir šādas profesijas?

*Indekss ir iegūts, no iedzīvotāju sniegtajiem vidējiem vērtējumiem atņemot ārstu sniegtos vidējos vērtējumus.

Tātad **pozitīva** vērtība rāda, ka iedzīvotāju vērtējumā šīs profesijas ir prestižākas nekā ārstu vērtējumā.

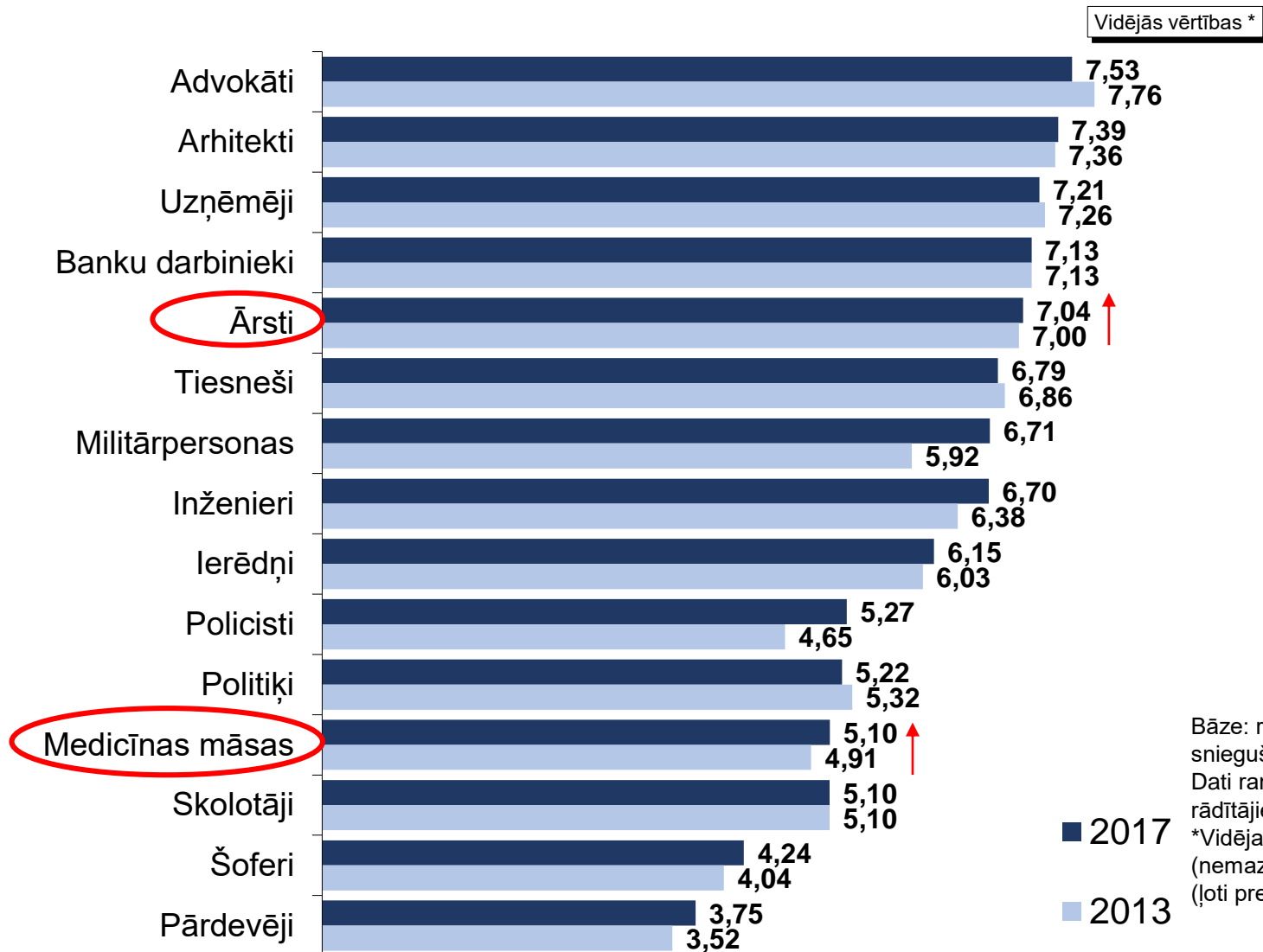
Negatīvs vērtējums rāda, ka ārstu vērtējumā šīs profesijas ir prestižākas nekā iedzīvotāju vērtējumā.

Ārsta profesijas prestižs - dinamika

Iedzīvotāju viedoklis

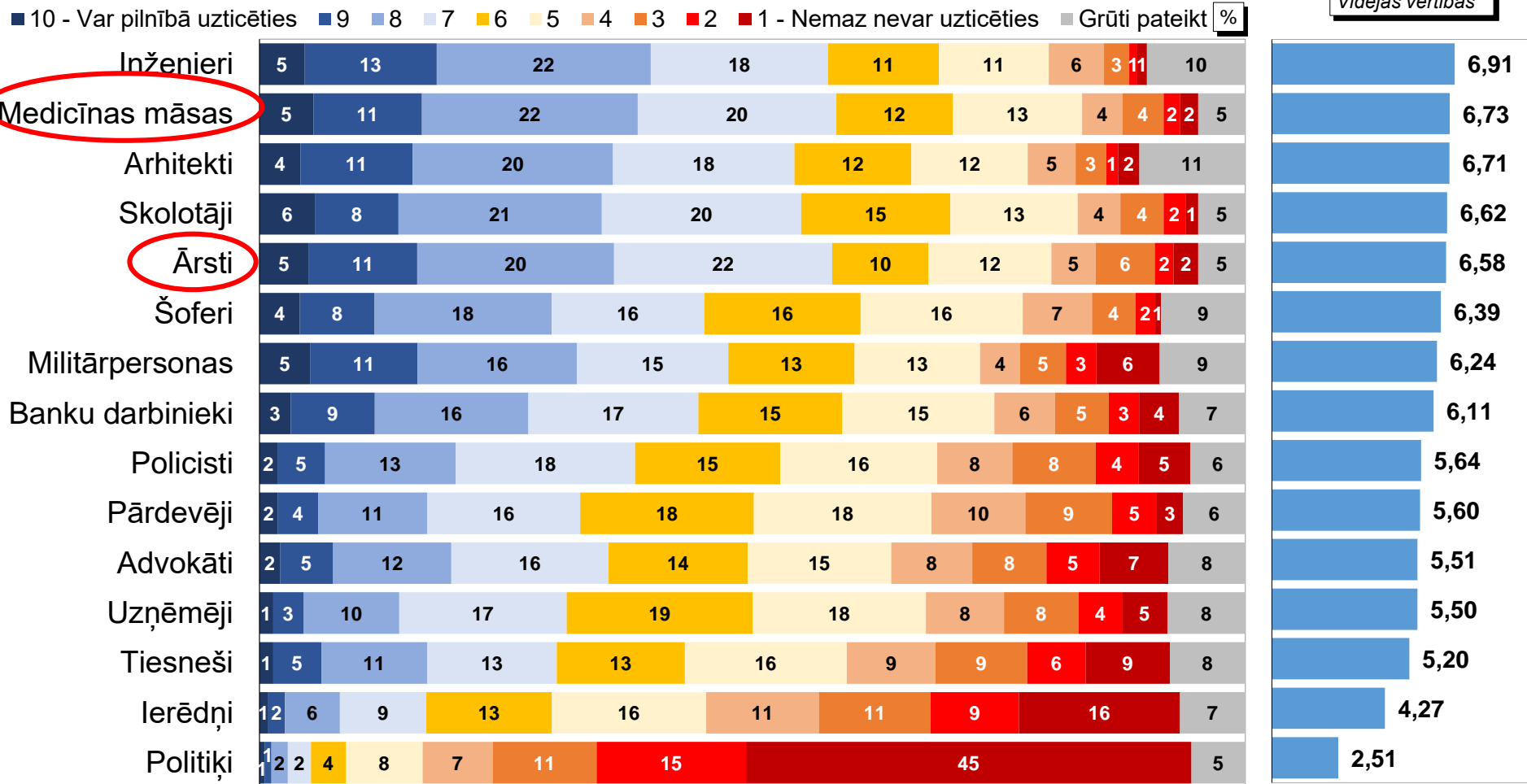
Lūdzu, novērtējiet, cik prestižas, Jūsaprāt, patlaban Latvijas sabiedrības vērtējumā ir šādas profesijas?

Bāze: respondenti, kuri snieguši konkrētu vērtējumu
Dati ranžēti pēc 2017. gada rādītājiem
*Vidējais vērtējums skalā no 1 (nemaz nav prestiža) līdz 10 (ļoti prestiža)

Kam var uzticēties?

Kopumā ņemot, cik lielā mērā, Jūsuprāt, var uzticēties sekojošu profesiju pārstāvjiem?

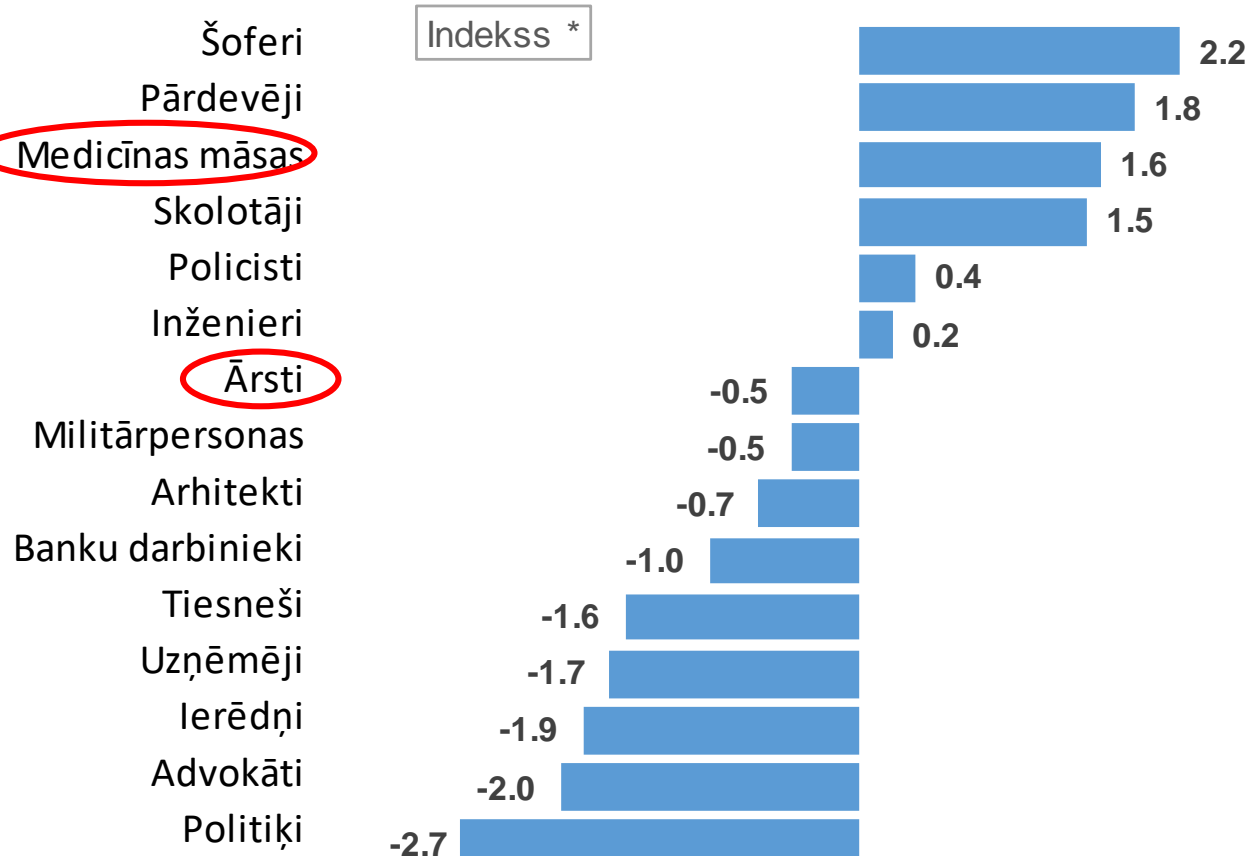
Bāze: visi respondenti, n=1005
Dati ranžēti pēc vidējām vērtībām

Bāze: respondenti, kuri ir snieguši konkrētu vērtējumu
*Vidējais vērtējums skalā no 1 (nemaz nevar uzticēties) līdz 10 (var pilnībā uzticēties)

Kam var uzticēties?

Lūdzu, novērtējiet, cik prestižas, Jūsaprāt, patlaban Latvijas sabiedrības vērtējumā ir šādas profesijas?

Kopumā ņemot, cik lielā mērā, Jūsaprāt, var uzticēties sekojošu profesiju pārstāvjiem?

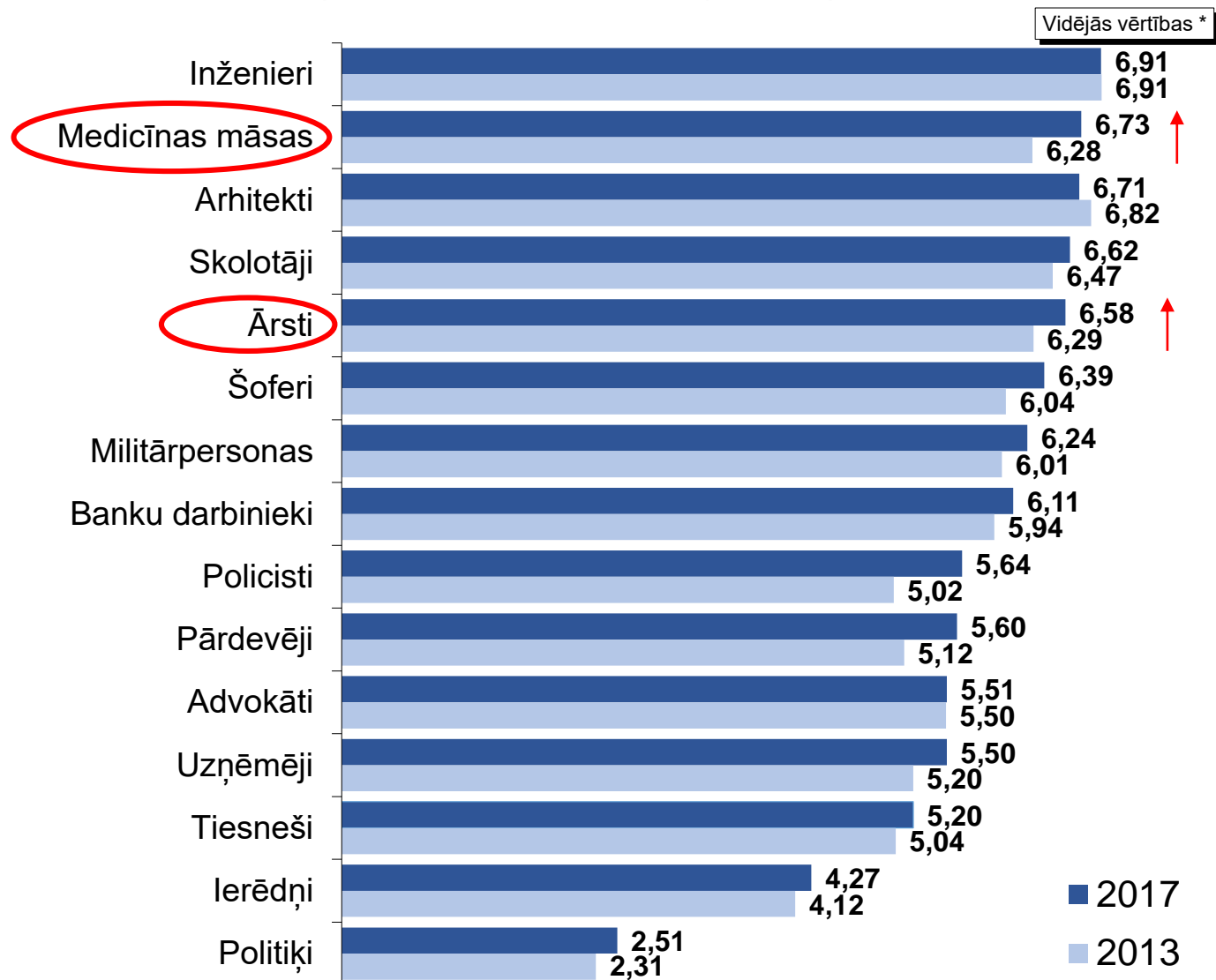
*Indekss ir iegūts, no vidējiem vērtējumiem iedzīvotāju atbildēs par uzticēšanos atņemot vidējos vērtējumus par profesijas prestižu,

Tātad **pozitīva** vērtība rāda, ka iedzīvotāju uzticēšanās šīs profesijas pārstāvim ir lielāka nekā attiecīgās profesijas prestižs,

Negatīvs vērtējums rāda, ka iedzīvotāju ieskatā attiecīgās profesijas prestižs ir lielāks nekā viņu uzticēšanās šīs profesijas pārstāvim,

Uzticēšanās - dinamika

Kopumā ņemot, cik lielā mērā, Jūsaprāt, var uzticēties sekojošu profesiju pārstāvjiem?

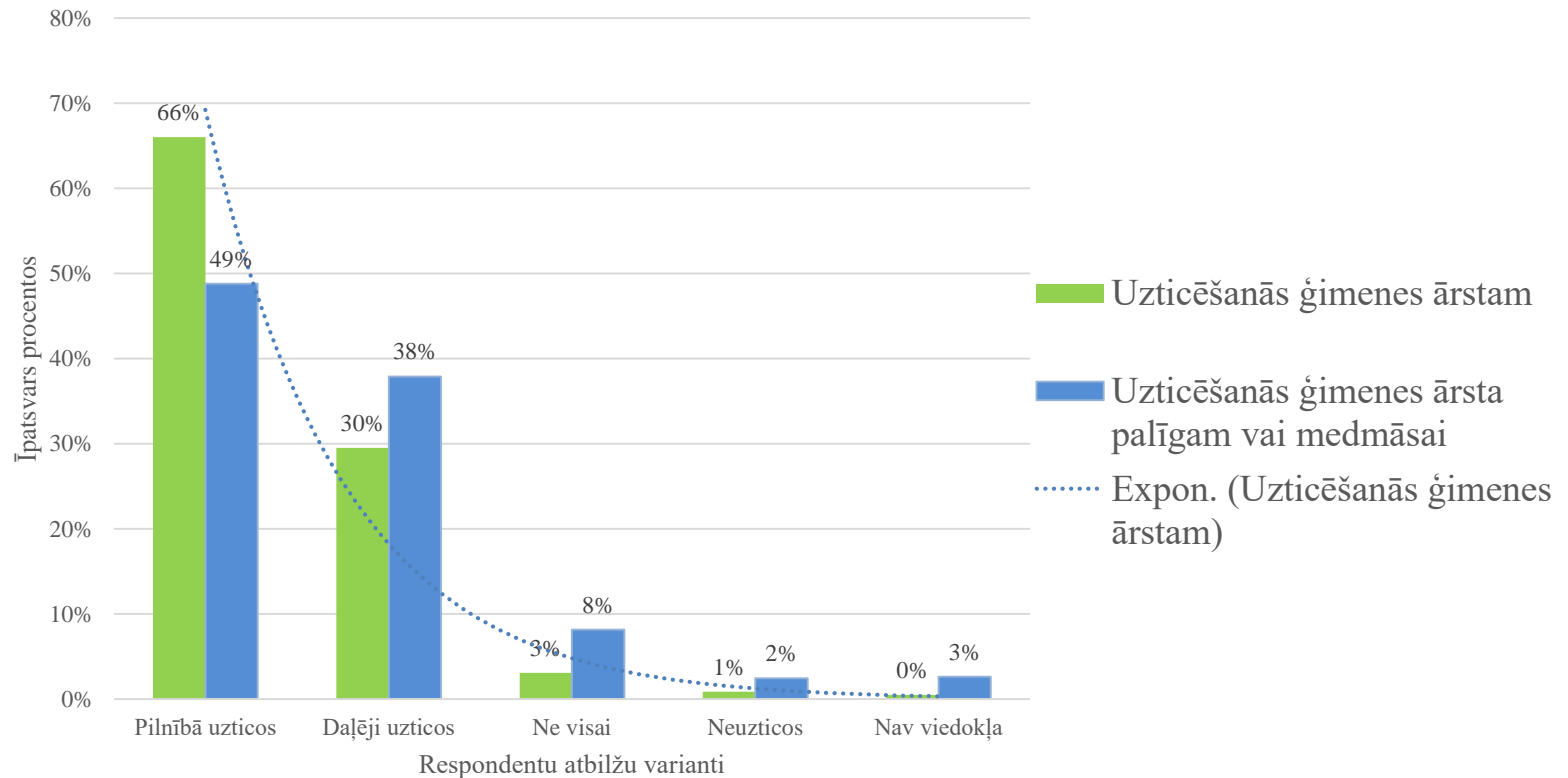

Bāze: respondenti, kuri snieguši konkrētu vērtējumu
Dati ranžēti pēc 2017. gada rādītājiem

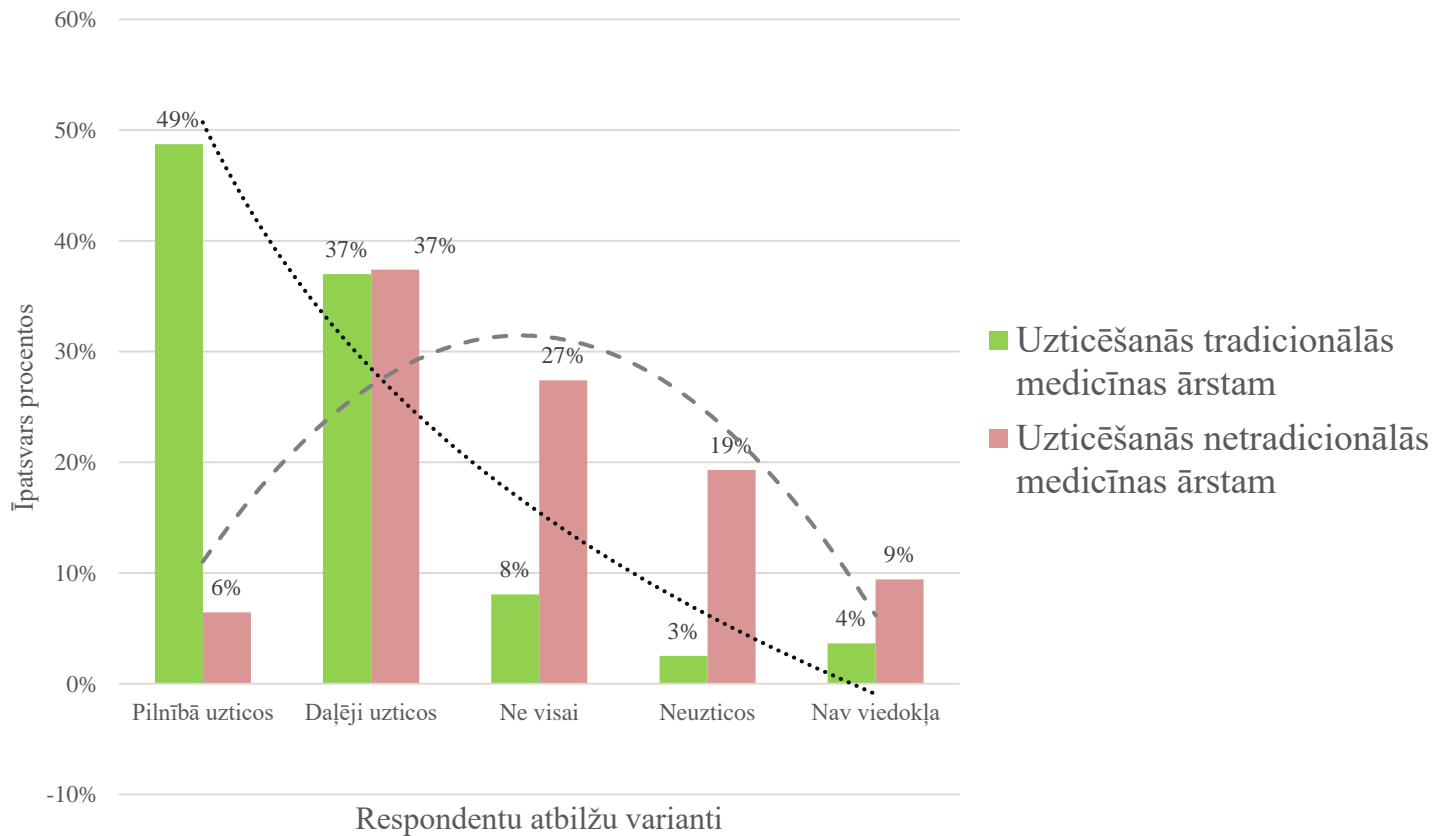
Slimību profilakses un
kontroles centrs

Tas sakrīt arī ar SPKC veikto pētījumu

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Secinājumi

- Primārās veselības aprūpes ārstam un mātai ir izšķiroša nozīme iedzīvotāju vakcinācijas aptverē
- Primārās veselības aprūpes speciālistu pašu attieksme pret savu veselību, t.sk. vakcinācijas paradumi ir viens no noteicošajiem faktoriem, kādi ir veselības paradumi viņa pacientiem

Slimību profilakses un
kontroles centrs

